

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2026/1457-4

Saksbehandler: Ingeborg Vongraven

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
	07.09.2026	Råd for eldre og mennesker med nedsatt funksjonsevne
	08.09.2026	Utvalg for helse oppvekst og kultur
	22.09.2026	Kommunestyret

Videre behandling av revisjonsrapporten - fremtidens pleie og omsorgstjenester

Kommunedirektørens innstilling

Kommunestyret:

1. ber kommunedirektøren komme tilbake i høst med en sak som konkretiserer rammer og opplegg for en prosess med sikte på å revidere dagens vedtatte strategi for framtidens helse- og omsorgstjenester.
2. mener at strategiarbeidet bør ha en tidshorisont på å sette retning på kommunens helse- og mestringstjenester fram mot 2040, samtidig som den har mer årlige oppfølgingsplaner.
3. mener at strategien skal sette retning for hva som er bærekraftige helsetjenester gitt de framskrivninger i nasjonale dokumenter og utredninger som peker på at gapet mellom tilgjengelige ressurser og ressursbehovet i helsetjenesten vil øke. I strategien må det vurderes hva som er fremtidige tjenestebehov inkl. tjenestetilbud for personer med demens, samlet behov for ulike boformer, samt hvordan vi skal kunne møte de store utfordringene med rekruttering og tilgang på kompetansebehov. Forebygging, innbyggernes mestringsevne, tett samarbeid med frivilligheten og innbyggerdialog vil være sentrale momenter.

Sammendrag

Revisjon Midt Norge har på bestilling fra kommunestyret via kontrollutvalget, levert en rapport som vurderer om dagens vedtatte helse- og mestringsstrategi fra 2020 viser riktig vei for framtidens pleie- og omsorgstjenester i. Kommunestyret har bedt kommunedirektøren vurdere hvordan revisjonsrapporten skal behandles videre, inkl. kontrollutvalgets forslag til oppfølging.

Revisjonens rapport viser at dagens kommunale helse- og mestringsstrategi har gitt en pleie- og omsorgstjeneste som leverer mye godt både i organisering av tjenesten og selve tjenestene. Videre peker den på at svært mye utviklingsarbeid er i gang. Mange av de tiltak som revisjonen foreslår, er de kommunale enhetene allerede godt i gang med.

Kommunedirektøren legger i denne saken fram sitt forslag til hvordan revisjonsrapporten tas inn i arbeidet med utviklingen av helsetjenestene framover.

Saksopplysninger

Bakgrunn for saken

I kommunestyresaken PS 30/26 behandlet i møte 16.6.2026, fattet kommunestyret følgende vedtak:

- 1. Kontrollutvalgets innstilling tas til orientering.*
- 2. Saken utsettes til septembermøtet.*
- 3. Kommunedirektøren bes forberede sak som fremmes til kommunestyret 22.09.26 om veien videre med grunnlag i framlagte rapport fra Revisjon Midt Norge. Saken skal til behandling i rådene og HOK før kommunestyret. Kontrollutvalgets vedtak fra 28.05.26 følger arbeidet videre.*

Det vises til dokumentene fra kommunestyrets møte 16.6.2026. Revisjonens rapport, kontrollutvalgets sak og vedtak, samt kommunedirektørens innspill til kontrollutvalget om revisjonsrapporten, er ikke lagt ved denne saken.

Vurdering

Kommunedirektørens vurdering av Revisjon Midt Norges rapport

Som framhevet i sitt innspill til kontrollutvalget, opplever kommunedirektøren at revisjonens rapport er et nyttig blikk utenfra. Denne eksterne vurderingen er nyttig som til den løpende oppmerksomheten om forbedringer og utvikling i tjenestene som kommunedirektøren selv må, dels utfra internkontrollkravene og dels på oppdrag fra kommunestyret.

Denne rapporten og de prosessene som naturlig vil komme i etterkant, vil samlet være til god hjelp og vil gi oss gode verktøy i arbeidet for å finne best mulig svar på hvordan tjenestene skal håndtere de store utfordringene kommunen står overfor ift helse- og mestringstjenestene (jf. bl.a. utfordringsdokumentet lagt fram for kommunestyret i juni).

De utfordringene som tas opp i revisjonsrapporten, har i lang tid vært kjent for oss som kommune og for kommunesektoren som sådan. Allerede vår egen helse- og mestringsstrategi vedtatt i 2020, tar

utgangspunkt i dette utfordringsdokumentet. Utfordringsbildet har også etterpå vært sentral for alle de strategier og satsinger som kommunen har både som styrende for driften vår og alle de utviklingsprosjekter som er satt i gang.

Samtidig vet vi at disse utfordringene vil prege oss mye de neste 10-årene. Strategiene vi har hatt fram til i dag, bør derfor med jevne mellomrom revideres, slik at både de strategier vi har og de mer konkret handlinger/tiltak vi iverksetter har til hensikt å løse de utfordringer vi står overfor. Akkurat dette er ikke bare oppgaver for helse eller pleie og omsorg alene, men for hele kommunen. Revisjonsrapporten vurderer pleie og omsorg, men kommunedirektøren vil peke på at vi her snakker om en samfunnsatsing, ikke bare en helse- og omsorgssatsing. Målet om å skape et mer aldersvennlig samfunn krever tverrsektoriell og tverrfaglig innsats fra kommunen som helhet, næringsliv, frivillighet, pårørende, kultur-, bolig- og samferdselssektoren.

Slik kommunedirektøren leser og forstår rapporten fra Revisjonen, pekes det gjennomgående på at Midtre Gauldal kommunen har sett og anerkjent utfordringsbildet. Videre at strategier er identifisert og iverksatt utfra dette.

Revisjonen sier:

«at kommunen har et strategisk grunnlag og flere gjennomført eller igangsatte tiltak, og at utfordringen mer går i hvordan «dette arbeidet skal følges opp videre, og hvilke grep som kan være nødvendige for å møte økte og mer sammensatte behov» (s 67).

Videre at:

veivalgene som beskrives.... »må derfor ikke forstås som helt nye retninger, men som videre vurderinger innenfor en utvikling kommunen allerede har jobbet» (s 69).

Oppsummert; slik kommunedirektøren leser revisjonsrapporten bekrefter den at kommunen i stor grad har vært tidlig ute med å ta grep, og at det jobbes i riktig retning utfra vedtatte politiske strategier og den oppfølgingen som har vært av disse.

Er det behov for kortsiktige tiltak som del av handlingsprogram 2027 md økonomiplan 2027-2030?

Kontrollutvalget anbefalte i sitt vedtak som ble oversendt kommunestyret, at det burde startes en egen prosess nå og pekte på fire punkter som kommunedirektøren særlig burde vurdere.

Kommunedirektøren deler ikke den oppfatningen, og kan ikke se at det er et dokument grunnlag som tilsier at det er særskilte behov vi bør se på nå. Handlingsprogram 2027 og økonomiplan 2027-2030 bør i stedet bli en budsjettprosess der behov og tiltak vurderes på ordinær måte, på samme måte for helse som for andre sektorer. Behovet for større og andre tiltak bør i stedet ses opp mot den prosess rundt revidering av eksisterende helsestrategi fram mot 2040, som bør startes nå i høst (se neste avsnitt).

For det første, som pekt over, sier Revisjon Midt Norge rapporten lite om akutte behov som Midtre Gauldal har. De sier heller at retningene som er valgt er rett, og at endringer må naturlig skje som del av å møte de utfordringer som kommer. Det vil også gi tid til å vurdere gevinst og sikre en mer langsiktig tenking.

For det andre, dagens strategi vedtatt i 2020 har vist en tydelig vei hittil, og operasjonaliseringen av denne strategien, utviklingsarbeidet «Leve hele livet i generasjonsvennlige lokalmiljø» har gitt oss konkrete tiltak å jobbe med over flere år. Det har løpende vært gjort endringer både i drift og ved utviklingsprosjekter i perioden etter 2020 og som direkte oppfølging av vedtakene kommunestyret gjorde da. De fleste av de tiltakene som er satt i gang og/eller som det jobbes med, er de samme som

beskrives i Revisjonens rapport. Eksempler på dette er at det må jobbes med oppgavedeling og kompetansebehov, ressursutnyttelse og kartlegginger i forbindelse med dette, lavterskeltilbud, rekruttering og samarbeid med NAV, tettere jobbing med frivilligheten osv. Endringene i helsetjenestene kan ikke ses på som tiltak man kan hake av som utført en gang for alle, men tiltak er en del av en kontinuerlig utviklingsprosess hvor man gjør større og mindre justeringer på ulike områder innenfor tjenestene over mange år.

Dette er grunnlaget for kommunedirektørens vurdering om at høstens budsjettprosess går som planlagt og at utviklingen av tjenestene går parallelt med dette både uavhengig og med kjennskap til rapporten fra Revisjon Midt-Norge.

Prosess for å revidere langsiktig strategi for helse- og mestringstjenestene

Det har lenge vært klart at strategi for helse og omsorgstjenestene er planlagt rullert i 2026. Dette ble lagt inn i planstrategi vedtatt i kommunestyret 20.06.2024. Utfra dette, mener kommunedirektøren vurderer det være fornuftig å avvente avgjørelsen om hvilke konkrete endringer/tiltak man skal ta inn fra revisjonens rapport fram til ny strategiprosess.

Kommunedirektøren foreslår at det legges fram en egen sak til politisk behandling senere i høst, som konkretiserer rammer og opplegg for en prosess med sikte på å revidere dagens vedtatte strategi for framtidens helse- og omsorgstjenester.

Noen stikkord for den prosessen som skal starte:

- Midtre Gauldal kommune må utvikle bærekraftige helse- og mestringstjenester for å møte fremtidens behov. Tidshorisonten bør se fram mot 2040, der gjeldende strategi så fram mot 2030. Vi bør gjennomgå om de strategier som er lagt bør tilpasses ift utfordringsbildet.
- Helsetjenestene er under utvikling og det skjer mye på kort tid. Antallet eldre over 80 år øker kraftig de neste årene. En av de største utfordringene vi står foran, er at vi ikke vil ha nok vekst i antall helsepersonell for å møte behovene i en sterkt aldrende befolkning. Vi må derfor bruke personellet og deres kompetanse mye mer effektivt enn før. Det er et økende sprik mellom forventningene i befolkningen knyttet til omfang, kvalitet og utbredelse av helse- og mestringstjenestene, og tjenestenes mulighet til å møte forventningene, som følge av personellmessige og finansielle begrensninger. Dette vil stille krav til tjenesten om endring og nytenking for å klare å gi tjenester til alle som har behov for det.
- Som grunnlag for kommende strategi, må vi identifiserer behovet for omstilling og kapasitetsutvidelser i tjenestene, og viser mulighetsrom for hvordan behovene kan løses. Dette vil gi grunnlag for nødvendige prioriteringer som må vurderes i mer årlige handlingsplaner og budsjettprosesser.
- Forebygging, innbyggernes mestringsevne, tett samarbeid med frivilligheten og innbyggerdialog vil være sentrale momenter.